

N:o 158.

Ank. till Riksd. kansli den 22 maj 1907, kl. 8,30 f. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa delar af förra profossbostället $\frac{3}{4}$ mantal Flundrarp n:ris 2 och 3 Malmöhuslän.

(I. A.)

I en den 26 april innevarande år till Riksdagen aflåten, till statsutskottet för förberedande behandling remitterad proposition (191) har Kungl. Maj:t, under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att besluta,

dels att — sedan förra profossbostället $\frac{3}{4}$ mantal Flundrarp n:ris 2 och 3 i Brunnby socken af Malmöhus län blifvit på i statsrådsprotokollet närmare beskrifvet sätt genom ägostyckning enligt lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring deladt i tio lotter med där angifna arealer, nämligen lotterna n:ris 1, 2 och 3 å inägoskiftet, n:ris 4, 5, 6 och 7 å östra fäladsskiftet, n:o 8, omfattande skiftet vid Glimminge, äfvensom Lerbergsskiftet och Rödmossefäladen, med iakttagande vid styckningen, att till gemensamt bruk för de lotter, som kunde tänkas däraf hafva behof, undantoges de å en af förste landtmätaren Thure Röing år 1905 öfver en del af egendomen upprättad karta med n:ris 6, 14, 28, 61 och 62 betecknade vägar — åtta af lotterna måtte försäljas: lotten n:o 4 till Jöns Petter Wickman för en köpeskilling af 1,580 kronor och för öfrigt på de i 6:te punkten af kungl. skrifvelsen till domän-

styrelsen den 25 september 1896 angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner stadgade villkor samt lotterna n:ris 1, 2, 3, 5, 6, 7 och 8 enligt föreskrifterna i 8:de och följande punkterna af samma skrifvelse med förbehåll, hvad anginge lotten n:o 5, att en därå befintlig byggnad ej inginge i försäljningen,

samt att ifrågavarande hemmanslotter skulle af köpare tillträdas den 14 mars 1908, med rätt dock för domänstyrelsen att, därest beträffande någon af lotterna de före tillträdet erforderliga åtgärder ej kunde dessförinnan medhinnas, utsätta tillträdesdagen till den 14 mars 1909;

dels ock att de genom ifrågavarande försäljningar inflytande medel måtte, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

I detta ärende har departementschefen till förberörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Förre profossbostället $\frac{3}{4}$ mantal Flundrap n:ris 2 och 3 i Brunnby socken af Malmöhus län är genom domänstyrelsens särskilda kontrakt den 29 april 1887 utarrenderadt i tre lotter till den 14 mars 1908. Dessa arrendelotter omfatta, en, beräknad till $\frac{1}{3}$ mantal, inägoskiftet och östra fäladsskiftet med torfjordsskiftet samt andel i Brunnby utängar, en, beräknad till $\frac{1}{4}$ mantal, Rödmossefäladen och den tredje, beräknad till $\frac{1}{6}$ mantal, Lerbergsskiftet, och lämna i arrende, den förstnämnda arrendelotten 450 kronor, den andra 1,110 kronor och den tredje 475 kronor. Med anledning af arrendetidens snara utlöpande har under år 1905 hållits arrendeuppskattning å den lott, som utgöres af Rödmossefäladen, samt arrende- och saluvärdering å de bägge öfriga lotterna, hvarefter Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet med skrivelser den 19 september och den 12 december 1905 till domänstyrelsen insändt instrumenten öfver berörda förrättningar med tillhörande handlingar, däribland tre af förste landtmätaren Thure Röing år 1905 upprättade kartor öfver arrendelotterna med beskrifningar. Därjämte har Kungl. Maj:ts befallningshafvande på anmodan af domänstyrelsen i skrifvelse den 15 mars 1906 afgifvit särskildt yttrande beträffande dispositionen af Lerbergsskiftet.

Af dessa handlingar inhämtas följande.

Den till $\frac{1}{3}$ mantal beräknade arrendelotten är belägen omedelbart intill Arilds fiskläge och badort, 1,1 mil från Höganäs järnvägsstation och 3,3 mil från Hälsingborg. I arrendelotten ingående inägoskiftet, som är

beläget å sluttningen af Kullaberg, omfattar de å kartan med n:ris 1—32 betecknade ägofigurerna med en areal, vägar inberäknade, af 16 hektar 72,2 ar. Å detta skifte äro belägna arrendelottens åbyggnader, af hvilka boningshuset är ganska godt, men uthusen gamla, små, otidsenliga och utan högre värden samt liksom boningshuset obekvämt belägna med hänsyn till inägornas skötsel. Torfjordsskiftet är beläget omkring $\frac{1}{2}$ kilometer från åbyggnaderna och utgöres af den å kartan med n:o 33 betecknade ägofiguren om 19,8 ar åker. Östra fäladsskiftet, som är beläget på ett afstånd af 0,2 mil från åbyggnaderna, omfattar de å kartan med n:ris 35—62 betecknade ägofigurerna och innehåller en areal af tillhopa 34 hektar 33,9 ar.

Härjämte hör till denna arrendelott det s. k. skiftet vid Glimminge, hvilket, beläget omkring 0,6 mil från åbyggnaderna, utgöres af den å kartan med n:o 34 betecknade ägofiguren om 32,4 ar åker.

Uppskattningsmännen hafva uttalat den mening, att ifrågavarande arrendelott borde utbjudas till försäljning i skilda delar till bildande af mindre jordbrukslägenheter, och såsom skäl härför framhållit egendomens belägenhet invid förenämnda tätt bebyggda och under sommarmånaderna ganska mycket besökta badort. Hvad särskildt beträffade inägoskiftet, så funnes från en del ställen å detsamma vackra utsikter öfver Skelderviken, hvadan det kunde anses antagligt, att utöfver de sträfvanden, som kunde förefinnas för förvärfvandet af egna hem, den enskilda spekulationslusten här mer än annorstädes skulle komma att göra sig gällande vid egendomens försäljning. Därtill komme, att egendomens byggnader icke borde lägga hinder i vägen för styckningen, enär uthusen, såsom ofvan framhållits, vore af förhållandevis ringa värde. På grund häraf hafva uppskattningsmännen föreslagit, att detta skifte måtte styckas i tre lotter.

Å östra fäladsskiftet finnas två lägenheter, af hvilka den ena, omfattande ägofigurerna å kartan n:ris 35 och 36 samt delar af n:ris 37, 40, 44, 45 och 46, innehafves af Jöns Petter Wickman, som därå äger ett bostadshus och ett uthus, och den andra, omfattande ägofigurerna å kartan n:o 42 och delar af n:ris 40, 43 och 49, af Carl Svensson, som därå äger ett bostadshus. I fråga om detta skifte hafva uppskattningsmännen ansett nämnda lägenheter böra hembjudas innehafvarne till inköp, dock med nya gränser för lägenheterna, enär de nuvarande vore oregelbundna, och att skiftets öfriga jord borde delas i två lotter.

Skiftet vid Glimminge hafva uppskattningsmännen föreslagit till

försäljning särskildt för sig, hvaremot torfjordsskiftet ansetts böra vid försäljning tilläggas en af lotterna af inägoskiftet.

Enligt af vederbörande landtmätare med ledning af hvad sålunda föreslagits uppgjord ägostyckningsbeskrifning skulle de särskilda lotterna, för hvilka gränser å kartan uppdragits, komma att innefatta:

lotten n:o 1: ägofigurerna n:ris 1—5, 7—13, 31 och 32 samt del af n:o 17 med en areal af 5 hektar 94,8 ar, däraf 4 hektar 58,9 ar tomt och åker samt 1 hektar 35,9 ar äng;

lotten n:o 2: ägofigurerna n:ris 15, 16, 18—21 och 30 samt delar af n:ris 17 och 29 med en areal af 4 hektar 66,5 ar, däraf 3 hektar 48,6 ar åker samt 1 hektar 17,9 ar äng;

lotten n:o 3: ägofigurerna n:ris 22—27 samt delar af n:ris 17 och 29 äfvensom torfjordsskiftet eller ägofiguren n:o 33 med en areal af tillhopa 6 hektar 3,8 ar, däraf 5 hektar 30,8 ar åker samt 73 ar skogbeväxt äng;

lotten n:o 4 eller Wickmans lägenhet: ägofigurerna n:ris 35—39 och delar af n:ris 40, 45, 46 och 60 med en areal af 5 hektar 84,1 ar, däraf 3 hektar 85,1 ar tomt och åker samt 1 hektar 99 ar äng;

lotten n:o 5 eller Svenssons lägenhet: ägofigurerna n:ris 41—44, 48 och 59 samt delar af n:ris 40, 45, 46 och 60, med en areal af 8 hektar 51,3 ar, däraf 4 hektar 27,3 ar tomt och åker samt 4 hektar 24 ar äng;

lotten n:o 6: ägofigurerna n:ris 44 a, 45 a, 46 a, 47 och 55—58 samt delar af n:ris 48 a och 51 med en areal af 9 hektar 85 ar, däraf 5 hektar 39 ar åker och 4 hektar 46 ar äng;

lotten n:o 7: ägofigurerna n:ris 49, 50 och 52—54 samt delar af n:ris 48 a och 51 med en areal af 9 hektar 9,5 ar, däraf 5 hektar 50 ar åker och 3 hektar 59,5 ar äng; samt

lotten n:o 8: ägofiguren n:o 34, motsvarande skiftet vid Glimminge om 32,4 ar åker.

Härjämte hafva till vägar afsatts de å kartan såsom sådana upptagna figurerna n:ris 6, 14, 28, 61 och 62 om tillhopa 1 hektar 30,9 ar.

Lotterna hafva saluvärderats, lotten n:o 1 till 7,530 kronor, däraf 3,500 kronor för åbyggnaderna, lotten n:o 2 till 1,730 kronor, lotten n:o 3 till 2,940 kronor, lotten n:o 4 till 1,580 kronor, lotten n:o 5 till 1,920 kronor, lotten n:o 6 till 2,060 kronor, lotten n:o 7 till 2,010 kronor och lotten n:o 8 till 300 kronor.

Arrendelotten i dess helhet är bevillningstaxerad till 13,900 kronor och har arrendevärderats till 530 kronor.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande har låtit meddela förbemälda lägenhetsinnehafvare sådana förelägganden, som omförmälas i 6:te punkten af nådiga skrifvelsen till domänstyrelsen den 25 september 1896 angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner, men endast Wickman har förklarats sig villig att inlösa den honom hembjudna lägenheten under förbehåll om rätt att inbetala köpeskillingen under loppet af tio år med en tiondedel årligen samt ställt behörig säkerhet för köpeskillingens erläggande.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande har förklarats sig icke känna något allmänt ändamål, för hvilket ifrågavarande arrendelott erfordrades, och har intet haft att erinra vare sig mot densamma försäljning i åtta lotter, på sätt uppskattningsmännen föreslagit, eller mot de föreslagna värdena. Med erinran därom, att vid under år 1905 redan gjorda utbudanden till försäljning för kronans räkning af mindre lägenheter det visats sig, att antagliga köpeanbud endast i få fall kunnat erhållas, har Kungl. Maj:ts befallningshafvande emellertid, då det torde kunna befaras, att äfven en eller annan af nu ifrågavarande ägotter icke komme att finna köpare, ehuru egendomens belägenhet i närheten af den mycket besökta badorten Arildsläge icke gifve särskild anledning till sådana farhågor, hemställt, att, därest antagliga anbud icke afgåfves å samtliga lotterna, egendomen måtte i dess helhet utbudas till försäljning.

Lerbergsskiftet eller den tredje af förenämnda arrendelotter har ursprungligen utgjorts af en utäga till ifrågavarande 1,5 mil därifrån belägna Flundrarps boställe och är beläget 1,6 mil från Hälsingborg, omedelbart intill Lerbergets fiskläge och endast ett par hundra meter från havet samt 0,5 mil från Höganäs järnvägsstation. Detta skifte innehåller 25,8 ar tomt och trädgård, 18 hektar 2,5 ar åker, 58 ar äng samt 22,7 ar en markväg eller tillhoppa 19 hektar 9 ar, motsvarande de å kartan öfver skiftet med n:r:is 1—22 betecknade ägofigurerna. Åbyggnaderna å arrendelotten äro så godt som nya och mycket väl underhållna samt tillräckliga för densamma. Uppskattningsmännen, som funnit styckning af eller afsöndring från arrendelotten för bildande af mindre jordbrukslägenheter eller hustomter icke böra ifrågakomma, hafva åsatt arrendelotten, som är bevillingstaxerad till 11,200 kronor, ett arrendevärde af 500 kronor och ett saluvärde af 15,000 kronor. De hafva vitsordat, att den nuvarande arrendatorn af denna arrendelott gjort sig synnerligen väl förtjänt af optionsrätt, därest arrendelotten komme att ånyo utarrenderas, och vidare framhållit, att arren-

datorn och hans hustru, utgångna som de vore från den tjänande klassen, genom arbete och sparsamhet kommit sig upp till sin nuvarande ställning, men att de, för den händelse egendomen blefve utbjuden till försäljning, i brist på förmögenhet näppeligen kunde inköpa densamma och därför blefve nödgade lämna en egendom, hvarpå de nedlagt så mycket arbete. I fråga om den framtida dispositionen af denna arrendelott har Kungl. Maj:ts befallningshafvande förklarats sig icke känna något förhållande, som särskildt föranledde därtill, att densamma borde i kronans ägo bibehållas, hvadan den borde försäljas, såvida icke, med hänsyn till hvad uppskattningsmännen anfört rörande nuvarande arrendatorns förhållanden, arrendelotten kunde anses böra under ännu en arrendeperiod till honom upplåtas.

Beträffande slutligen den arrendelott, som består af *Rödmossefäladan*, så har styckning af eller afsöndring från denna del af egendomen icke ifrågasatts.

Med anledning af de af uppskattningsmännen väckta förslagen har domänstyrelsen anhållit hos landtmäteristyrelsen om meddelande, huruvida i afseende å egendomen förekomme sådant förhållande, som enligt 2 § andra stycket af lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring utgjorde hinder för den ifrågasatta ägostyckningen, och till svar härå har landtmäteristyrelsen meddelat, att egendomens ägor blifvit lagligen utbrutna från samfällighet med andra hemman, men att den emellertid bestode af ägorna till två särskilda, i samfällighet med hvarandra liggande hemmansnummer och att detta förhållande skulle utgöra hinder för ägostyckning, för så vidt icke hemmansnumren kunde anses utgöra en enda kameral enhet. Då emellertid Flundrap n:ris 2 och 3 i jordeboken befunnits upptagna såsom två särskilda hemman, hvartdera om $\frac{3}{4}$ mantal, fann domänstyrelsen, med hänsyn till det ändamål, som med förslaget om styckningen hufvudsakligen afsåges, och då annan form för de till försäljning ifrågasatta områdenas afskiljande från egendomen i förevarande fall syntes styrelsen ej kunna komma till användning, sig böra hos kammarkollegium hemställa, huruvida icke för undanröjande af omförmälda hinder hemmanen i fråga skulle kunna i jordeboken sammanföras till en fastighet. I anledning häraf har kammarkollegium genom beslut den 11 nästlidne mars förordnat, att ifrågavarande hemman skulle i jordeboken sammanföras och däri upptagas såsom ett hemman under benämning Flundrap n:ris 2 och 3 om $\frac{3}{4}$ mantal.

I underdånig skrifvelse den 19 innevarande april har domänstyrelsen underställt Kungl. Maj:ts pröfning frågan om dispositionen af

egendomen Flundrary n:ris 2 och 3 och därvid öfverlämnat samtliga ärendet rörande handlingar och kartor och därjämte en till styrelsen ställd ansökning från arrendatorn af den till $\frac{1}{3}$ mantal beräknade arrendelotten, Anders Hansson, däri han anhållit, att denna del af egendomen, hvilken han innehåft i öfver 30 år och, på sätt af uppskattningsmännen vitsordats, väl skött, måtte på ytterligare 20 år till honom öfverlätas.

Vidkommande den ifrågasatta försäljningen af den utaf Anders Hansson arrenderade delen af egendomen har domänstyrelsen med hänsyn till det därmed afsedda syftet att bilda smärre jordbrukslägenheter tillstyrkt försäljningen och därvid biträdt uppskattningsmännens förslag om dess afyttrande i åtta skilda lotter. Samtliga lotterna hafva synts styrelsen lämpligen böra utbjudas enligt föreskrifterna i nådiga skrifvelsen den 25 september 1896. Hvad ägolotten n:o 5 beträffar hemställer emellertid styrelsen, att den vid det förhållande att förbemålde Carl Svensson ej begagnat sig af honom gjordt hembud att inlösa ägolotten, måtte utbjudas såsom obebyggd lägenhet med undantag af Svenssons hus därå. Ifråga om Lerbergsskiftet hafva de omständigheter, hvilka uppskattningsmännen framhållit såsom skäl för bibehållande i kronans ägo af denna del utaf egendomen, synts styrelsen icke kunna tillmätas afgörande betydelse, helst som någon framställning i ärendet icke gjorts af vederbörande arrendator, hvilken för öfrigt innehåft ägoskiftet endast sedan den 14 mars 1900.

Lika med domänstyrelsen anser jag den af Anders Hansson arrenderade delen af egendomen böra försäljas i mindre lotter. Däremot finner jag mig, ifråga om Lerbergsskiftet, i anledning af hvad uppskattningsmännen framhållit icke böra tillstyrka försäljning af detta skifte.»

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Stockholm den 21 maj 1907.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.